

Joonawaanonj gejatootoo qaa

Joona

Jejasa-asari

Buk koi kanonj gejatootoo qaa qaita monj kolooja. Ii Joonawaanonj nomaenj asugiroti, iikawaa sunduya. Anutunonj qaa kokaenj jeñ kotonj muro: “Gii mono Assiria kantriwaa siti waña qata Niiniwe kanonj kema uukuukuu gawonj mewa.” Assiria yonononj kakasililingia somata ero Israel yonononj kere yonoo borononj komuwombotiwaajonj toroko moma laligogi. Anutunonj Joona kaenj jeñ kotonj muroto, Joonanonj togonj Anutuwaaw qele koloonj Niiniwe kemambaajonj qotogoro. Ii kokaembaajonj togoro: Anutunonj siti ii tiwilaamambaa galeñ meme qaa iJOROTO, Joonanonj iikawaa so onjanonj koloowaatiwaajonj mende moma kotiIRO.

Joonanonj togonj qotogoro lombo uuta qaganonj uro iikawaa gematanonj iyañaa jaajaa amambaa ainja meñ kamaenj ama teñ koma keno. Kema uukuukuu gawonj mero Niiniwe seiseiyanonj uugia onjanonj meleengi. Kawaajonj Anutuwaaw uuta olomooro mende tiwilaan onono. Kawaajonj Joonawaa uutanonj bolinj kobooro komumambaajonj moro. Kij mononj yambu 782–753 Kraist mende koloorotonj galeñgiaga laligoro Joonanonj kambañ kanonj gawonja mero. Joonawaanonj gomanj qata Gat Hefer ii Nazaret kosianonj, 5 kilomiita kekembaa so. Niiniwe ii koriganonj, 500–600 kilomiita kekeñaa so.

Kanageñ Israel yonononj iyangio gejatootoo ejemba yonoononj qaa moma mende teñ koma yanğiseñ laligogi Anutunonj jeñ tegoro Assiria yonononj kanj uñuñ uñuama keñgi iyanğiaa nanangia ii kaenj sooro. Buk koi ii Anutuwaaw kania woi kokaenj ninisaanja: Nono kuuya Anutuwaaw uuainja tororo teñ kombonjatiwaa so koloojonj. Kaenj mende ambonjati een, lombo mono onjanonj qanananonj ubaa. Anutuwaaw kania waña monj ii kiankoomu ano uujopa. Anutunonj anaa kaziuruta Assiria gadokopa yonoo singisonğogia kaanjiadeenj mesaonj iimaleinonğa metogonj onjombaatiwaajonj kaparanj komakeja. Ironja bologanonj qagianonj ubabotiwaajonj moma kotiiñ uunana meleembonjatiwaajonj kuuj nononja.

Buk kokawaa bakaya waña 4 ii kokaenj:

- 1) Anutunonj Joona oono yanğiseñ ano. 1.1-17
- 2) Joonanonj uuta meleema saranonğa lolooro. 2.1-10
- 3) Joonanonj Niiniwe kanageso uugia kuuro. 3.1-10
- 4) Uugia meleengi Anutunonj kiankoomu onono. 4.1-11

Joonanonj Poj qetama kokomomola mero.

1 ¹ Israel kanonj Pombaanonj qaa ii Amitai iwaa meria Joonawaanonj kokaenj kolooro: ² “Assiria kantriwaa siti somata Niiniwe ii weenj koukoutanonj eja. Yonononj bao jaagoo kaanja koloonj kilenjagia lansanj nama menj tintuanj laligonjeju. Iikawaa qaaya ii noo jaasewananonj kouro mojenj. Kawaajonj gii mono waama eu kema noo buja qaana injjonj uugia kuuwa.” ³ Kaenj ijoroto, Joonanonj Pombaa jaasewananonjga olonj kok koma weenj kemekemetanonj baagenj kemambaajonj keno. Kema gomanj qata Jopa (Jaffa) kanonj kemenj wanjo monj mokoloonj jero, “Yonowo saanonj Tarsis gomanonj Spein kantrinonj kemaña.” Kaenj jenj kana sewanja menj wanjononj uro. Kaenj uma Pombaa jaasewananonjga kokomomola menj keno. ⁴ Kenoto, Ponjonj haamo kotakota wasiro kowenonj kemenj kuuro siri dimbonj somata waama wanjo qero jangomambaajonj ano. ⁵ Kaenj kolooro wanjo gawonj eja yonononj toroko moma iyanggiaa benjurugiaa so anja anja qama koolinj onjonji. Kaenj ama wanjononj afaangowaatiwaaajonj kawaa hina iwoi kuuya menj borogi kowenonj kemeroto, Joonanonj wanjo dutaa uutanonj kemenj iikanonj olonj koma gaonj komunagbiili ero.

⁶ Iikanonj ero wanjo galenjanonj iwaanonj kanj kokaenj jenj muro: “Gii mono naambaajonj koi gaonj ejanj? Mono waama geengaa benja qama koolina iinonj ilaanj nonono mende tiwilaawonaga.”

⁷ Kaenj jenj muj batugianonj aminj moma jegi: “Ayo, mono kawu! Mono unju kuuwoña. Eja morowaa singisonjgoyaaajonj ama iimaleinj koi qanananonj uji, iikawaa kania mokoloowoña.” Kaenj jenj unju kuugi Joonaa asugiro. ⁸ Asugiro jegi karo kokaenj qisinj mugij: “Iimaleinj tiwitiwilaa koi ii morowaa singisonjgoyaaajonj ama qanananonj uji, gii mono iikawaa kania ninijowa. Gii naa gawoña menjkejanj? Gii daanj kaya kajaña? Goononj kantri ii daenj? Goo kanagesouruga ii dakanonj laligoju?”

⁹ Kaenj qisinj mugij kokaenj meleeno: “Nii Israelga. Hibruu ejaga koloojenj. Nii Poj, Siwewaa Anutuya waeya menj mepeseenkejenj. Iinonj kowe ano namo toboga mokoloonj orono. ¹⁰ Iinonj gawonj osiqosiawo nono togonj Pombaa jaasewananonja olonj kok koma kajejenj.”

Kaenj meleeno moma aarunj lalanjaninj kokaenj injon jenj mugij: “Ye! Gii mono naambaajonj ama kaenj anjaña?” ¹¹ Kowenonj toroqen bolinj kotiinj qindiinj ero. Kawaajonj kokaenj qisinj mugij: “Nono mono iwoi nomaenja ama goninj ironja mena kowenonj goronj qenaga?”

¹² Kaenj qisinj mugij kokaenj meleema injjoro: “Siri dimbonj koi mono noojonj ama qanananonj uma qeji, niinonj ii moma kotojenj. Kawaajonj mono nii noma kowenonj borogi kemebe goronj qewaa.”

^a 1.1 2 Kinj 14.25

¹³Kaen meleeno gawon eja yononon kilerj wanjo mombo namo goraayanon keubaatiwaajon loqanon nanjon qerj bimbijogito, kowenon bolidaborotiwaajon ama amamaagi. ¹⁴Amamaan Israel Ponjanaa qata kokaen qama kooligi: “Oo Ponj, mono geengaa qaa joga otaan iwoi koi anjan. Kawaajon Ponj, eja koi komuwaatiwaajon ama mono mende tiwilaan nonomba. Sayaa qaaya ii mono nonoo qanananon mende ana uba. Qaa ii onjanon.” ¹⁵Kaen qama koolinj kema Joona mej borogi kowenon kemero. Kemero kowewaa usujanon iikanonjadeen kamaaro bon qero. ¹⁶Bon qero eja yononon Anutuwaajon aaru lalananij nandun somata ama Ponj siimolon onj mun qaagia kokaen somonjogi: “Anana mono Pombaanon qaa apana tej koma laligowonja.”

^{17^b} Joonanon kowenon kemero Ponjon sara somata monj wasiro kema Joona gogoro. Gogoro sara iikawaa uutanon weemboria karonj en laligoro. Kiaj.

Joonanon gajugaju korojonanon en qama kooliro.

2 ¹Joonanon sara uutanon en Ponj Anutuya qama koolinj mun ²kokaen ijoro:

“Oo Ponj, nii kokojinjinj uutanon qama koolinj gombe gii qaana moma leeya meleemba.

Nii koomuwaa senjon dusiitanon en komun tagon welema gombe gii geja ama jejewelenwelena mojan.

³ Gii monago kowe biiwi jabirinanon (jaunanon) hagon nonji kamaan ejen.

Geengo riiwagon nona gomanj sijsingoyaa dutanon kamaabe gboulu somatanon esuun nonja.

Goo apu kokopa kuuya ii musulungon nonja.

Goo kowe siriga ii turun nej olaan nonja.

⁴ Nii kokaen romonjogon: Gii geengaa jaasewanganonja konjoma nona soonj tintuanj ejen.

Ii kilerj nii mombo jaananon goo jiwowon jigo kowogaagen uuwe keno jejeromonromon anjen.

⁵ Apu ano omanjareya ii qananon uma turun nondaboroja.

Kowe biiwi jaunagadeen liligon nondaboroja.

Kowewaa tokoleya ii jamojuju kaana wanja momosiin esuuja.

⁶ Nii kowe biiwi jaunaa dusiitanon koi kanon ulungon kamaajen.

Kowe biiwi jaunaa jaa ununja ii konji pondan qananon eu somonjon nonja.

Oo Ponj Anutuna, nii koi laligojento, gii mono koomuwaa senjon dusiita

^b 1.17 Mat 12.40

koi kanonja gou koma nona
saanonj mombo laaligononj koumanj.

⁷“Noo laaligonanonj qaomambaajonj ano kamanj koi kanonj
oo Ponj, nii romonjonj gombe qamakoolinanonj keuma
goo Siwe jigo kowoganonj eu uma gejaganonj kemebaati, ii mojenj.

⁸“Ejemba gadokopa bej lopionj omaya goda qerj usugonj onjomakejuti,
iyonononj kaenj ama kalejmorianj Toya gii gema gunkejuto,

⁹nii mono mepemepesee oonjaa qama
mamatewoo ama siimolonj oonj gomambaajonj mojenj.

Nii iwoi amambaa qaa jenj somongobeti,
iikawaa so mono ama sorogonkemaŋa.

Oo Ponj, gii gou konjonj Tona koloojanj. Qaa ii onjanonj.”

¹⁰Kaenj qama kooliro Ponjonj sara ii jenj kotonj muro
kanj kouma Joona lono namo toboganonj kamaaro. Kiaŋ.

Joonanonj Anutuwaa gawonj Niiniwe kema mero.

3 ¹Namo toboganonj kamaaro Pombaanonj qaa koi ii mombo
Joonawaanonj kolooro: ²“Giinonj mono waama siti somata Niiniwe
kanonj kema Buŋa qaa gomanjati, ii injionj uugia kuuwa.” ³Qaa kaanja
kolooro Joonanonj waama Pombaa qaa jeta tenj koma Niiniwe keno.
Niiniwe sitiwaa soya ii kokaenj: Gii goraayanonja kanainj kema laligona
weenj karonj tegoro teegenj endu keubaga. ⁴^c Joonanonj kanainj siti
uutanonj kema laligoro weenj motoonngo tegoro buŋa qaa qama kokaenj
injoro:

“Weemboria 40 mombo eja. Ii tegoro Niiniwe siti koi mono meleeno
kemebaa.” ⁵Qaa kaenj qama injionj keno Niiniwe kanatuuru yonononj
Anutuwaanonj buzu qaa ii moma laarinj uugia meleema nene singi
laligowombaa kamanj koma jenj kotiigi. Ii jenj kotiinj ejemba somata
melaa korebore yonononj uumeleembaa samo megi selegianonj uro too
arigi.

⁶Kaenj anjgi iikawaa buzu qaaya ii Niiniwewaa kinj (praim minista)
iwaanonj keuro. Keuro moma jinjonj duŋ rarayanonja kamaan
malekuya kotogonj samo menj aturaanj too utuŋ ariŋ raro. ⁷Rama
jenkooto kokaenj ano Niiniwe siti sokondaboronj keno: “Onj mono kinj
ano jawinjuruta nonoononj jenkooto koi mobu: Monjonj mono nene qaanj
mende newa. Ejemba me bao kuru, lama bulmakao, onjononj nene qaanj
newombaajonj mende moma onjombu. ⁸Nene singi kaenj laligonj samo
medaboronj Anutu kotakotagadeenj saama qama koolinj muŋ anja anja

^c 3.4-5 Mat 12.41; Luuk 11.32

kaniagia bologa ii mesaowu! Ejemba unuj tiwilaan ononji sagianon borogia tiloon eji, sili ii mono gema qedaborowu. ⁹Kaen anij Anutunon irinsoonsoonjaa ugeria qelanjin singisongonana mesaonaga. Ii mesaoro mende tiwilaawonaga. Kaen jejon.”

¹⁰Ii moma asarij kaniagia bologa gema qen uugia meleengi Anutunon nanamemengia ii iima wosoya moma onoma roromongoya eleeno singisongogiaa ironja meleema onomambaajon moroti, ii mesaoro. Uutanon kaen kamaaro mende mej kileej onono. Kianj.

Joonanonj temboma irinja soono.

4 ¹Kaen kolooroto, Joonanonj iikawaajon uubooli somata moma irinja soono. ²^d Irinja soono Ponj welema munj kokaen ijoro: “Ae! Ponj, gii kiankoomuwaa beja laligonj saanonj niniima koboonkejanj. Goo kalenjmorianga ii hononja qaa ero irinja ii uulanjawo mende soonkeja. Kaen uuga uulanjawo olomooro wosomomo ama kanageso monj mej kileej onomambaajonj mende momakejanj. Ii neenaa gomanonj laligonj moma yagonj gijoweti, ii duduujanj me qaago? Kania kawaajonj ama kambañ kanonj “Tarsis kemaña,” jey uulanjawo kokomomola mej kema laligowe. ³^e Kete jaawo laligomambaajonj togonj koomunaajonj uugunj mobe awaa kolooja. Kawaajonj Ponj, gii mono laaligona doloda koi nuamba. Qaa ii onjanonj.”

⁴Kaen welenoto, Ponjonj kokaen meleema ijoro: “Joona, gii kiankoomuwaaajonj irinsoonsoonj mojanj, ii sokonja me qaago?”

⁵Kaen ijoro Joonanonj siti mesaonj kamaanj weej koukoutanonj baagenj kema kana goraayanonj endu kuunj qen iikawaa umuganonj raro. Rama sitiwaajonj kaen me kaen koloowaati, ii iimambaajonj uunj uunj raro.

⁶Kaen raroto, Ponj Anutunonj Joona keraqeeango qen mumambaajonj moma jero alonjalonj monj asuginj korinj kouma Joonawaa waña aonj koma muro. Aonj koma muro alonjalombaajonj keraqeeango somata moma raro.

⁷Rama gomantiinja monj ero gomanj ano kanonj Anutunonj taronj monj wasiro kanj alonjalonj ii kiririiro seña sooliro. ⁸Weeñnonj kouro Anutunonj jero haamo geriawo totoonj ii gomanj jaaya koukoutanonjga qero weej jaayanonj wañanonj kuuro kuuro irinja soono komumambaajonj moma monjandaboronj qama koolinj kokaen jero: “Nii laligomambaajonj togonj komumambaajonj mobe afaña kolooja. Qaa ii onjanonj.”

⁹Kaen jeroto, Anutunonj Joona kokaen ijoro: “Gii alonjalombaajonj irinja soonj, ii sokonja me qaago?”

Kaen ijoro kokaen meleeno: “Irina soonj, ii mono sokonjaa. Noo irinsoonsoona ii somata kolooro uunanonj mende olomoowaa. Kawaajonj saanonj komumaña. Qaa ii onjanonj.”

^d 4.2 Eks 34.6 ^e 4.3 1 Kinj 19.4

¹⁰Joonanonj kaenj meleeno Porjonj kokaenj ijoro: “Gii alonjalombaa gawonja monj mende mej ii mende galenj kona koriro. Ii gomantiinja motoongowaa uutanonj asugiro ano gomantiinja motoongowaa uutanonj soolij komuro. Kilenj geenjo iwoi omaya kaanja iikawaajonj ama saama majakaka mojan. ¹¹Kaenj kolooro nii mono nomaembaajonj siti somata kokawaa kanatuuruya yonjoonj majakaka mende mobenaga? Iikawaa uutanonj ejemba 120.000 (handet twenti tausenj) janjo ii uugunj laligojuti, ii awagaa ano bologaa kanagara mende moma gosinj oromakejuti ano bao kuru iwoi ii kaanjadeenj kelenjmalelenj laligoju. Ii ejemba yonjowo kaanjadeenj mej kileenj onjomambotiwaajonj ama mono uuainjanonj Niiniwe injiima koboojenj.” Kiaj.